



Suomen
Anti-piratismiyhdistys ry.

LAUSUMA TAVARAMERKKILAIN KOKONAISUUDISTUSTA VALMISTELEVAN TYÖRYHMÄN MIETINNÖSTÄ JA ESITYKSESTÄ UUDEKSI TAVARAMERKKILAIKSI

Lausunnon päivämäärä: 22.5.2018

LAUSUNNON ANTAJA

Suomen Anti-Piratismiyhdistys ry:n (FACG) tarkoituksena on toimia tuotevääräntämistä ja piratismia vastaan.

Yhdistys välittää tietoa tuoteväärännöksistä ja piratismista sekä keinoista, lainsäädännöstä ja oikeuskäytännöstä tuoteväärännöstoiminnan ja piratismiin ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Yhdistys järjestää myös koulutustilaisuuksia ja antaa lausuntoja yhdistyksen toimialaan liittyvistä lainsäädäntöhankkeista.

FACG toimii yhteistyössä muiden suomalaisten sekä kansainvälisten yhteisöjen ja viranomaisten kanssa. FACG toimii osana kansainvälistä Global Anti-Counterfeiting Group (GACG) -verkostoa. Yhdistys on perustettu vuonna 1998.

LAUSUNTO

Yhdistys haluaa tässä yhteydessä kiinnittää huomiota tarpeeseen täydentää teollisoikeusrikoksen määritelmää siten, että se varmuudella kattaa myös EU-tasojen ja kansainvälisten teollisoikeuksien loukkauksen.

Hallituksen esityksen luonnoksessa ehdotetaan, että rikoslain 49 luvun 2 §:n 1 momentin viittaussäännös tavaramerkkilakiin päivitetäisiin ja samalla poistettaisiin viittaus yhteismerkklakiin. Ehdotetut päivitykset on katsottu tarpeellisiksi, jotta tahallinen EU-tavaramerkkejä tai kansainvälisiä EU:n nimeäviä tavaramerkkirekisteröintejä koskeva loukkaus olisi laillisuusperiaate huomioden selvästi rikoslaisissa kriminaalisoitu. Kannatamme tätä muutosta, mutta katsomme muutoksen olevan puutteellinen, koska se edelleen jättäisi yhteisömallioikeudet rikoslain soveltamisalan ulkopuolelle.

Korkeimman oikeuden viime aikaisen oikeuskäytännön perusteella (ks. KKO 2018:36) rikoslain 49 luvun 2§:n 1 momentin teollisoikeusrikoksen tunnusmerkistö ei kata EU-tavaramerkkiasetuksen tai yhteisömalliasetuksen mukaisia tavaramerkki- ja



mallioikeuksia, joten näiden oikeuksien tahallinen loukkaus ei ole teollisoikeusrikoksena rangaistava teko Suomessa. On selvää, että sekä

yhteisömallien että EU:n nimeävien kansainvälisten mallien tahallisen loukkauksen tulee olla rangaistava teko Suomessa.

EU:n ns. tuotevääreännösasetuksen (608/2013) nojalla tulli pysäyttää sellaiset tuoterät, joiden se epäilee loukkaavan immateriaalioikeuksia. Tullin pysäytykset perustuvat hyvin usein nimenomaisesti EU-tavaramerkkeihin ja yhteisömalleihin. Yhteisömallien osalta on huomioitava, että mallioikeuksia koskevan uutuusvaatimuksen vuoksi oikeudenhaltijalla ei ole edes mahdollisuutta suojata malliaan myöhemmällä kansallisella rekisteröinnillä, joten yhteisömallin oikeudenhaltijan ainoa mahdollisuus puuttua tahalliseen loukkaukseen on siviiliprosessin kautta.

Tulli asettaa oikeudenhaltijoille tuotevääreännösasetuksen mukaisesti määräajan ryhtyä oikeudellisiin toimenpiteisiin uhalla, että loukkaavat tuotteet vapautetaan. Tuotevääreännösasetuksen määräajat kanteen nostamiselle ovat hyvin lyhyet (4 vrk tai 10 vrk) ja erityisesti ulkomaisten oikeudenhaltijoiden voi olla käytännössä mahdotonta nostaa kannetta vaaditussa määräajassa. Tämä voi johtaa vakaviin oikeudenmenetyksiin, koska oikeudenhaltijalla ei ole riittävästi aikaa puuttua loukkaukseen. Myös kuluttajille tuotevääreännöksistä aiheutuva haitta voi olla huomattava, riippuen väärennetystä tuotteesta. Tuotevääreännökset voivat aiheuttaa vakavia vahinkoja puutteellisesta laadusta tai muista virheellisyyksistä johtuen.

Lisäksi EU:n yhteismarkkinoiden vuoksi tulliviranomaiset eivät lähtökohtaisesti valvo EU-maiden välistä tavaraliikennettä. EU-tavaramerkkejä ja yhteisömalleja koskeva puutteellinen lainsäädäntömme mahdollistaisi siis tuotevääreännösten kauttakulun EU-alueelle Suomen kautta. Pidämmekin huolestuttavana tilannetta, jossa Suomessa tulliviranomaisilla ei olisi mahdollista puuttua EU-tavaramerkkien ja yhteisömallien loukkauksiin.

Korkeimman oikeuden yllä mainitun ratkaisun vuoksi on erityisen tärkeää muuttaa rikoslain viittaussäännökset siten, että sekä EU-tavaramerkit että yhteisömallit kuuluisivat rikoslain piiriin. Säännöksen päivittäminen myös mallien osalta olisi kustannustehokkainta ja nopeinta tehdä tavaramerkkilain kokonaisuudistuksen yhteydessä eikä sitä tule lykätä erikseen käsiteltäväksi.

Edelleen, vaikka sinällään Suomessa voimassa olevien kansainvälisten tavaramerkki- ja mallirekisteröintien voitaisiin katsoa kuuluvan rikoslain soveltamisalaan, katsomme tarpeelliseksi lisätä rikoslakiin nimenomaisen viittauksen myös kansainvälisiin



rekisteröinteihin. Näin voitaisiin varmistua, että kansainväliset rekisteröinnit kuuluvat jatkossakin rikoslain soveltamisalaan.

YHTEENVETO

Edellä selostetuilla perusteilla yhdistys pitää välttämättömänä, että rikoslain 49 luvun 2 §:ää tarkennetaan niin, että se selvästi kattaa myös unionitasoiset ja kansainväliset teollisoikeudet. Koska kyseinen rikoslain lainkohta on uusittavana tarkoituksena saattaa kansallinen lainsäädäntö paremmin vastaamaan EU-lainsäädäntöä, olisi erittäin suotavaa, että rikoslain 49 luvun 2§:n 1 momenttiin lisättäisiin viittaus kansainvälisiin Suomen tai EU:n nimeäviin rekisteröinteihin ja EU-tasoiisiin teollisoikeuksiin sekä tavaramerkkien että mallien osalta.

22 päivänä toukokuuta 2018

Suomen Anti-Piratismiyhdistys ry.

Marianne Hollands
Yhdistyksen hallituksen pj, OTM